

Betrokkenheid van minister cruciaal voor meerwaarde Nederlandse Sportraad

In april loopt de eerste termijn van de Nederlandse Sportraad af. Dan heeft deze adviesraad onder leiding van voorzitter Michael van Praag vier jaar gediend en is het aan minister Bruins om te beslissen hoe de toekomst van de NLsportraad eruitziet. Daarbij is het niet zozeer de vraag óf de NLsportraad een nieuwe termijn verdient, maar vooral hóe de raad die inricht.

DOOR INEKE DEELEN, FRANK VAN EEKEREN, PAUL DUIJVESTIJN, BRAM VAN DIJK EN RONALD NIJBOER

Terwijl de NLsportraad zich momenteel buigt over de toekomst van de Nederlandse sportbranche, neemt de minister de tijd voor zijn beslissing. Daarbij kan hij gebruikmaken van het evaluatieonderzoek naar de meerwaarde van de NLsportraad, dat DSP-groep en USBO Advies recent in opdracht van het Ministerie van VWS uitvoerden. Daarin vroegen we interne en externe stakeholders naar hun perceptie van de positie die de NLsportraad zich heeft verworven in het sportlandschap, het functioneren van de NLsportraad als organisatie en de kwaliteit en impact van de adviezen die de raad uitbrengt. In dit artikel zoomen we in op de organisatorische en inhoudelijke positionering van de NLsportraad. Daaruit blijkt dat de rol van de minister cruciaal is.

Bruggenbouwer met multi-interpretabele opdracht

De NLsportraad adviseert de minister van VWS gevraagd en ongevraagd over "alle randvoorwaarden die nodig zijn om sport en sportbeleving mogelijk te maken". Deze adviesrol is wettelijk vastgelegd. Hiermee onderscheidt de NLsportraad zich van andere (sport)organisaties. Op grond van ons onderzoek concluderen we dat de NLsportraad zich sinds zijn oprichting in 2016 duidelijk op de kaart heeft gezet. Het belang van een onafhankelijke, nationale adviesraad die boven de partijen staat, wordt onderschreven door stakeholders uit sport, overheid en bedrijfsleven. Zij zien de grootste meerwaarde in "domein-overstijgende en intersectorale 'maatschappij brede' adviezen waarbij de NLsportraad een rol vervult als verbinder en bruggenbouwer tussen beleidsdomeinen en tussen sport en politiek". Tegelijkertijd vinden stakeholders dat het bestaan van

de NLsportraad het belang van sport als volwaardig beleidsterrein onderstreept, ook richting het 'eigen' Ministerie van VWS.

Ondanks de meerwaarde die stakeholders toekennen aan de NLsportraad, is zowel de verhouding als de rolverdeling tussen de verschillende spelers in het sportlandschap, met de NLsportraad als nieuwe speler, nog niet uitgekristalliseerd. Er is veel onduidelijkheid over opdracht en positie van de raad. Dit komt onder andere doordat de opdracht aan, de doelstelling van, en de uitvoering hiervan door de NLsportraad op zichzelf multi-interpretabel zijn. De verschillende perspectieven, belangen en verwachtingen waarmee stakeholders naar de NLsportraad kijken, bepalen – logischerwijs – voor een deel de interpretatie.

Weinig interactie met minister

In het onderzoek concluderen we dat de NLsportraad zijn meerwaarde kan vergroten door het herijken van en het communiceren over opdracht, doelstelling en visie. Hierbij is de dialoog tussen de raad, de minister en het Ministerie van VWS essentieel. Hoewel minister Bruins in zijn reactie op het evaluatieonderzoek aangeeft het belang van de NLsportraad in te zien, vraagt dit in de praktijk om een verandering in de betrokkenheid van de minister. Zo is de afgelopen jaren niet meer dan twee keer een adviesaanvraag gedaan door de minister. Navraag bij andere adviesraden laat zien dat het ook anders kan. Dergelijke adviesraden, zoals de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ), worden door hun ministeries gezien als

hét aanspreekpunt of dé sparringpartner. Deze adviesraden kiezen zelf de onderwerpen waarover zij adviseren en onderzoeken laten uitvoeren, maar stemmen dit voortdurend af met de verantwoordelijke ministers. De NLsportraad agendeert en adviseert daarentegen vooral op eigen initiatief. Er is weinig interactie met de minister waar het gaat om afstemming over onderwerpen en rolinvulling.

Herijking

Duidelijk is dat in een nieuwe termijn van de NLsportraad de rol van de minister meer betrokken en sturend kan en – in de ogen van de meeste stakeholders – zou moeten zijn. Structureel formeel én informeel overleg kan hierbij helpen. Maar belangrijker nog is om gezamenlijk te komen tot meer scherpheid in de herijking van de opdracht, doelstelling en visie van de NLsportraad. Deze dialoog zou, zo adviseren wij op basis van het onderzoek, vooral moeten gaan over de vraag of de NLsportraad zich (met name) op sportspecifieke thema's of op maatschappijbrede thema's moet richten, en (vooral) concreet toepasbare adviezen met impact op de korte termijn of strategischer adviezen met impact op de lange termijn moet uitbrengen. Daarnaast kan het helpen als de minister de (herijkte) opdracht van de NLsportraad nog eens onder de aandacht brengt en het belang ervan onderstreept. Het woord is nu aan minister Bruins. ●

Ineke Deelen en Frank van Eekeren zijn werkzaam bij USBO Advies, onderdeel van het Departement Bestuurs- en Organisationswetenschap (USBO) van de Universiteit Utrecht. Zij voerden met Paul Duijvestijn, Bram van Dijk en Ronald Nijboer van DSP-groep het evaluatieonderzoek van de NLsportraad uit.

Column

Sportcarrière

FRANK VAN EEKEREN

Uit de gekste berichten blijkt dat de maatschappelijke opmars van sport niet is te stuiten. Zo lees ik dat 'sporter' in de top vijf staat van meest geambieerde beroepen onder vijftienjarige jongens. Wereldwijd. Deze pubers willen geen advocaat of onderwijzer worden, maar voetballer of hardloper. Onder Nederlandse jongens is sporter zelfs het op-een-na meest gewilde metier, na ICT-professional – al vermoed ik dat de jeugd dat vak verwacht met het maken van geinige YouTube-filmpjes.

Aanvankelijk had ik mijn bedenkingen bij de resultaten van dit onderzoek, uitgevoerd door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD). Want welke vijftienjarige weet nou wat hij wil worden? Voor de zekerheid vroeg ik het mijn bijna vijftienjarige zoon, maar die keek me van achter zijn PlayStation glazig aan toen ik over zijn toekomst begon. Dat Nederlandse jongens, na enige dwang, stamelen dat ze de rest van hun leven het liefst op een sportveld staan of op YouTube zitten, kan ik me nog voorstellen. Zelf wilde ik op die leef-

tijd de nieuwe Marco van Basten of Mart Smeets worden. Maar dat ook jongeren in minderbedeelde gebieden op de wereld dit antwoord geven, verbaast me. Die kids kunnen toch aan kansberekening doen en concluderen dat de mogelijkheid op een welverrend leven aanzienlijk groter is wanneer zij inzetten op een baan als ingenieur of bankier?

Nadat ik las dat voor dit onderzoek een half miljoen vijftienjarigen uit 79 landen zijn ondervraagd, leek het me zinvoller om de resultaten serieus te nemen. Wat betekent het dat zo veel jongens op de wereld dromen van een loopbaan als sporter? Allereerst dus dat het maatschappelijke belang van sport alleen maar toeneemt. De jeugd heeft vertrouwen in de sector en daarmee heeft de sector de toekomst. Dat biedt veel kansen, maar legt tegelijkertijd een grote verantwoordelijkheid bij sportorganisaties. Bijvoorbeeld om te zorgen voor een goede opleiding van al die sporters in spe. En ook, in het geval ze de top niet halen, voor goede begeleiding bij gesneuvelde toekomstdromen.

Ten tweede maakt het onderzoek inzichtelijk dat jongens en meisjes heel anders naar hun toekomst kijken.

De OECD ondervroeg namelijk ook de meiden en in hun top vijf van favoriete beroepen komt 'sporter' helemaal niet voor. Voor de zekerheid vroeg ik mijn zestienjarige dochter of zij wellicht wél voelt voor een sportcarrière, maar haar geschrokken blik bevestigde de onderzoeksresultaten. Ondanks het succes van vrouwelijke atleten hebben meisjes weinig vertrouwen in een toekomst als sporter. Hun wantrouwen zegt veel over de wereld waarin zij leven. Die wereld verdient bijstelling en daar ligt een schone taak voor de bonden, trainers en bestuurders.

Tot slot concludeer ik uit het OECD-onderzoek dat niet alle jongeren met topsportambities daadwerkelijk hun geld kunnen gaan verdienen als sporter. Daarvoor zijn ze simpelweg met te veel. De afvallers vormen een potentieel zeer interessante groep voor de sport, als we hen kunnen overtuigen dat er zowel voor jongens als voor meisjes nog zo veel andere mooie banen zijn in en rondom de sport. Zoals trainer, buurtsportcoach of gymleraar. Mocht dat niet baten, dan kunnen die pubers alsnog YouTuber worden. ●

Frank van Eekeren is Lector Impact of Sport.